

Laiškas Valerijai Čiurlionytei, 1917-06-07, [iš Sočio - į Iskorostį].

Dvi savaiti klajojau po pasaulį, dvi savaiti

Dvi savaiti klajojau po pasaulį, dvi savaiti. Tau beveik nieko nerašiau. Grįžau. Nuo tavęs du laiškučiu. Vienas rūstus, kitas geras, geras. Tiek aš jų laukiau. Tiek aš jų laukiau tylėdamas ir skėsdamas užmaršoj, ir klajodamas po tolimą pasaulį. Ačiū.

Grįžau alkanas ir pavargęs — 3 dienas pasninkavęs. Su tavo žodžiu, su tavimi bėgau in sodą.

Liūdna pas mane. Pas mane labai liūdna.

Tas dvi savaiti buvau neišvengiamai kartu su savo sankeleiviais, ir taip man jie inkyrėjo, kad aš juos pamečiau Gagruose ir pabėgau.

Dabar esu Sočyj. Dabar vėlei susidūmojau.

Dabar vėlei rymau nuleidęs akis ir galvą prie marių kranto ir žiūriu in žemę ir tolumą.

Kodel taip liūdna? Kodel taip ilg[u]?

Kodel tavęs čia nėra?

Sakai: „Reikia mum vieniems pabūti...“ Aš nežinau, ar tai tiesa, ar ne, tik žinau, jei tu būtum kartu — nueituvu toli-toli, in kalnų ežerus ir upelius, in kalnų šviesią pastogę, tik žinau, kad tu būtum čia — man nebūtų taip skaudu ir ilg[u]... Ярки искры — век их мал... [1]

Kam kalbėti? Kam minėti žvaigždžių vardus ir žmonių? Ir kam eiti taip toli? Ir čia pat ir sutema, ir marių kraštas, įlinkęs ir iširęs, ir medžiai išrauti.

Ir aš nenoriu būti toli, ir aš nenoriu turėti daug, rymau saulei nusėdus po senu ąžuolu, nuleidžiu galvą ir tyliu.

Kodel taip liūdna? Kodel taip ilgu?

Sugrįžau in senovės chaosą, in senovės tylumą.

Užvožiu akis, slenka regėjimai. Nežinau, ar aš sapnuoju, ar aš noriu sapnuoti. Pulkai — marės margu paukščių atskrenda ir nusileidžia, ir nutup[i]a visą platų lauką ir pievą. Išskyla pilki — palši būrių bokštai, plevėsuoja ilgais tamsiais liežuviais ties marėmis paukščių, pasvyruoja pasvyruoja ir plaukia lengvu žygiu per paukščių galvas.

Visas laukas palšas ir juodas.

Man labai ilgu yra.

Jei aš išeisiu į lauką ir sutiksiu žmogų (arba prie marių), aš jam žodžio netarsiu, aš nepažvelgsiu in jį. Mano akys — kaip požemio upės vanduo: šaltos ir permatomos. Aš negaliu, kad žmogus akyse skaitytų žemės laukimą. Aš negaliu eit in pranašą ir kūrėją.

Tame pakranty, kur aš rymau liūdėjimos metu, niekas ir ateiti neateina. Tame pakranty sutemos metu niekas neverkia. Eina tik tenai nereikalingi ir klajūnai. Žemė tyli tenai. Ten paukščiai negieda.

Sesuo, tu myli mane — kodel tu kartais taip žiauriai galvoji apie mane?

Aš apie tave negalvoju — aš tik laukiu tavęs, aš tavęs neinsivaizdinu — aš tik myliu tave. Aš nemoku pažinti, aš nemoku priėti ir pažvelgti in gelmę, in slapybę...

Plieno durys gal supus, gal uolų kalnai taps permatomi, aš rymau žiūrėdamas in žemę ir laukiu.

Juo gražesnis pasaulis — juo daugiau jame liūdnumo. Rodos, visa grožė, visas grožės džiaugsmas, visas gyvenimas ir pasaulis yra vien tik liūdėjimas.

Sesuo, sesuo, kodel man taip liūdna yra?

Rašo brolis [2], rašo Julius [3]...

Kaip aš jiems rašysiu, ką aš jiems parašysiu?

Tavo laišakai rašyti viduryj birželio. Atėjo, kai aš buvau toli. Dabar liepos mėnuo. Dabar ilgėjimos daugiau. Dabar nuo tavęs vélei nieko.

Būtų gerai, kad tu rašytum — tuomet gyvenčiau.

Buč[i]u[ol]ju tave, Sesute.

Bolyt[i]s

7/VI 17

KOMENTARAI

[1] ~ *rus* = Kibirškštėlė mirksni švyto!

(Jurgis Baltrušaitis, „Mirksnių tėkmė“, in: Jurgis Baltrušaitis, *Žemės laiptai. Kalnų takas*, vertė Linas Broga, Vilnius: Vaga, 1973, p. 194.

[2] Adolfas Sruoga (1887–1941), inžinierius elektrikas; tuo metu – Petrogrado susisiekimo dalies Telegrafo ir telefonų skyriaus vedėjas.

[3] Julius Abraitis (1890–1987), gydytojas.